

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΟΠΕΡΑΣ (2024-2025)

Ημερομηνία έγκρισης Γ.Σ. της Ε.Μ.Ε.: 30 Οκτωβρίου 2015

Τα μέλη της ερευνητικής ομάδας της Ε.Μ.Ε. κατά την διάρκεια των ετών 2024-2025 είχαν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες επιστημονικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες:

Συμμετοχή των μελών της ερευνητικής ομάδας στο 16ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, που διεξήχθη στη Θεσσαλονίκη από την Παρασκευή, 8 Νοεμβρίου έως την Κυριακή, 10 Νοεμβρίου 2023, σε χώρους του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με τίτλο «Επετειακές μουσικές αντανakλάσεις, αναλυτικές θεωρήσεις και κριτικοί αναστοχασμοί» και με αφορμή το επετειακό έτος 2024: Giacomo Puccini (1858-1924), Anton Bruckner (1824-1896), Luigi Nono (1924-1990), Arnold Schönberg (1874-1951), Bedřich Smetana (1824-1884). Μέλη της ερευνητικής ομάδας για την «Όπερα» της Ε.Μ.Ε. συμμετείχαν στις ακόλουθες συνεδρίες με αντικείμενο την όπερα (βλ. πρόγραμμα συνεδρίου στο: <https://hellenic-musicology.org>):

[ΕΟΟ] Στρογγυλή τράπεζα: Όψεις της οπερικής δημιουργίας του Giacomo Puccini (1858-1924)

Συντονίστρια: Εύη Νίκα-Σαμψών

Σταματία Γεροθανάση: «Η πολυτροπικότητα στην ανάλυση της μουσικής δραματουργίας της όπερας *La Bohème* του Giacomo Puccini»

Εύη Νίκα-Σαμψών: «Χωροχρονικά δραματουργικά μοτίβα, ιστορικότητα και ρεαλισμός. Ανιχνεύοντας όψεις της ρεαλιστικής δραματουργίας του Puccini»

Μαριάννα Σιδερά: «Giacomo Puccini, *La Rondine*: Μία λυρική κωμωδία σε τρεις πράξεις»

Δήμητρα Χόνδρου: «Puccini: Εξωτισμός και τοπικό χρώμα»

[ΕΟΟ] Στρογγυλή τράπεζα: Η θεματολογία, η μουσική δραματουργία, οι συμβάσεις, οι νεωτερισμοί και η πρόσληψη της οπερικής δημιουργίας του Παύλου Καρρέρ

Συντονίστρια: Σταματία Γεροθανάση

Τζωρτζίνα Μερεντίτη: «Παύλου Καρρέρ, *Ισαβέλλα του Άσπεν*: Θεματολογικός και δραματουργικός σχολιασμός και μουσική ανάλυση»

Μαρία Κίτσιου: «Η δομική λειτουργία της scena στη μουσική δραματουργία του Παύλου Καρρέρ»

Δήμητρα Χόνδρου: «Ανιχνεύοντας την ελληνική ιστορική grand opéra με στοιχεία λυρικού δράματος στα έργα *Μαρία Αντωνέττα* και *Μαραθών* – *Σαλαμής* του Παύλου Καρρέρ»

Δημοσθένης Φιστουρής: «Συγκριτική θεώρηση της οπερικής δημιουργίας του Καρρέρ στο πλαίσιο της επτανησιακής σχολής»

Αθανάσιος Τρικούπης: «Περί ζακυνθινών αντιζηλιών»

Αύρα Ξεπαπαδάκου: «“Remember me? I used to live for music”: Επιχειρώντας στη μουσικοθεατρική αγορά του 19ου αιώνα»

Κώστας Καρδάμης: «Παύλος Καρρέρ, ο (δι)εθνικός»

Αύρα Ξεπαπαδάκου: καταληκτικά σχόλια και επισημάνσεις

[ΕΟΟ] Φωνητική μουσική, όπερα, ουμανισμός

Προεδρεύουσα: Σταματία Γεροθανάση

Βασιλική Κουτσομπίνα: «*Et fit sonus dulcissimus quamvis non audimus propter debilitatem sensus*: για τα 1500 χρόνια από τον θάνατο του Βοήθιου»

Έλενα Κρασάκη: «*Virtuose Cantatrici*: η γυναικεία παρουσία στη μουσική εκτέλεση και σύνθεση στην Ιταλία των αρχών του 17ου αιώνα»

Ρωξάνη Παπαδημητρίου: «Η συμβολή του ποιητικού ύφους του Giambattista Marino στη διαμόρφωση της προσωδιακής εικφορίας του bel canto, όπως αυτό εμφανίζεται στα μαδριγάλια και τις πρώιμες όπερες του 17ου αιώνα»

Θοδωρής Καραθόδωρος: «*O Thou Gentle Light* (2000) για σόλο τενόρο (ή βαρύτονο) και μεικτή χορωδία του John Tavener: Ιχνηλατώντας μορφοποιητικές αρχές του βυζαντινού μέλους στη σύγχρονη μουσική δημιουργία»

Διαλέξεις / Ομιλίες μετά από πρόσκληση

Σταματία Γεροθανάση: «Νανούρισμα αρ. 2 για φωνή και πιάνο του Αντίοχου Ευαγγελάτου: ένα έντεχνο τραγούδι που προσομοιάζει σε δημοτικό νανούρισμα»

Ανακοίνωση στην Ημερίδα με τίτλο «Όψεις Ελληνικής Μουσικής Δημιουργίας» (στο πλαίσιο του φεστιβάλ “Ημέρες ελληνικής μουσικής δημιουργίας”) στις 20 Μαΐου 2024.

2025

Ανακοίνωση στο 17ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο υπό την αιγίδα της Ε.Μ.Ε., Κέρκυρα 7-9 Νοεμβρίου 2025:

Φανή Τσιτσιάμη – Σταματία Γεροθανάση: «*Frauenliebe und -leben* του Robert Schumann: Ζητήματα μουσικοποιητικής ανάλυσης και ερμηνευτικής προσέγγισης».

Συμμετοχή των μελών της Ερευνητικής Ομάδας για την «Όπερα» σε καλλιτεχνικές δράσεις

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της ΕΟΟ περιλαμβάνονται και καλλιτεχνικές δράσεις, μεταξύ άλλων οι συνθετικές δημιουργίες του Μηνά Ι. Αλεξιάδη και οι ερμηνείες της Σταματίας Γεροθανάση κατά το διάστημα 2024-2025:

➤ Μηνάς Ι. Αλεξιάδης

- ♦ Μουσική σύνθεση για την παράσταση «Κρυμμένες», θέατρο «Το τρένο στο Ρουφ», 2024.
- ♦ Μουσική σύνθεση και σχεδιασμός ήχου για το μουσικοθεατρικό έργο «Οι περιπέτειες του Ροβινσώνα Κρούσου», Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 2024.
- ♦ Μουσική σύνθεση και σχεδιασμός ήχου για την παράσταση «Πυρεξία», θέατρο «Το τρένο στο Ρουφ», 2025-2026.

➤ Σταματία Γεροθανάση

Συμμετοχή σε παραγωγές όπερας

Συμμετοχή στις ακόλουθες παραγωγές ως μόνιμο μέλος του καλλιτεχνικού δυναμικού του Stadttheater Pforzheim της Γερμανίας, συγκεκριμένα στους ρόλους:

- ♦ Elettra (*Idomeneo, re di Creta*),
- ♦ Antonia και Giulietta (*Hoffmanns Erzählungen*),
- ♦ Aida (*Aida*),
- ♦ Fiordiligi (*Così fan tutte*),
- ♦ Santuzza (*Cavalleria rusticana*),
- ♦ Micaela (*Carmen*).

Συμμετοχή σε συναυλίες

- ♦ Συναυλία στις 24 Οκτωβρίου 2024 στο αμφιθέατρο του Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ. Στη συγκεκριμένη συναυλία παρουσιάστηκαν έργα για φωνή και πιάνο σημαντικών ελλήνων συνθετών του 20ού αιώνα (τραγουδι: Σταματία Γεροθανάση, πιάνο: Φανή Καραγιάννη).
- ♦ Richard Wagner: *Wesendonck-Lieder* – Fünf Lieder nach Gedichten von M. Wesendonck, WWV 91. Thüringen Philharmonie Gotha-Eisenach υπό την διεύθυνση του Markus Huber (σολίστ: Σταματία Γεροθανάση).
- ♦ Landestheater Eisenach και Theater Erfurt: Παραγωγή *Zorbas* (μπαλέτο του Μίκη Θεοδωράκη, σολίστ: Σταματία Γεροθανάση).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.: Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», τον Ιανουάριο του 2024 εγκρίθηκε διετές πρόγραμμα ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗΣ Ορολογίας Παραστατικών Τεχνών: Θυμέλη: Ένα Δυναμικό Πολυμεσικό Λεξικό Ανοικτής Πρόσβασης για τις Παραστατικές Τέχνες [*Thymele: An Open-access Dynamic Multimedia Dictionary of the Performing Arts*]. Το έργο εγκρίθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας – ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. προς χρηματοδότηση, στο πλαίσιο της Υποδράσης 2 της Προκήρυξης «Χρηματοδότηση της Βασικής Έρευνας (Οριζόντια υποστήριξη όλων των Επιστημών), Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0)».

Συνεργαζόμενα μέλη της ερευνητικής ομάδας που θα ασχοληθεί με τα λήμματα του μουσικού θεάτρου και της μουσικής (με αλφαβητική σειρά): Βάλια Βράνα, Σταματία Γεροθανάση, Κώστας Καρδάμης, Κατερίνα Λεβίδου, Λύρα Ξεπαπαδάκου, Εμμανουήλ Σειραγάκης, Άννα Χρονοπούλου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Stamatia Gerothanasi, Nina Julich-Warpakowski & Paula Pérez-Sobrino, “Multimodal meaning-making in opera: Metaphors at the intersection of text, music, and images in Wagner’s *Lohengrin*”, στο: Herbert L. Colston (επιμ.), *What makes a Figure: Rethinking figurativity*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam 2025, σ. 98-122.

Stamatia Gerothanasi, “Aribert Reimann’s and Mikis Theodorakis’ Opera *Medea*: Euripidean *Medea* Crossing Borders”, *Series Musicologica Balcanica* 5 (IMS-RASMB / Special Edition for Katy Romanou), 2024, σ. 102-115 [e-ISSN: 2654-248X] (<https://ejournals.lib.auth.gr/smb/article/view/10406>).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Στο πλαίσιο του μαθήματος ΜΠ2014: «Πράξη της Φωνητικής Μουσικής: Βασικές Τεχνικές Τραγουδιού» οργανώθηκε σεμινάριο τραγουδιού, 26-29 Μαρτίου 2024, με τον Mihailo Arsenski (επισκέπτη από το Πανεπιστήμιο του Münster, Γερμανία).

Συντονίστριες της Ερευνητικής Ομάδας για την «Όπερα» της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας: Εύη Νίκια Σαμφών και Σταματία Γεροθανάση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Συνεργαζόμενα μέλη της ερευνητικής ομάδας για την «Όπερα» κατά τα έτη 2024-2025:

Μηνάς Αλεξιάδης, Νίκος Μαλιάρας, Θανάσης Τρικούπης, Αύρα Ξεπαπαδάκου, Κώστας Καρδάμης, Κατερίνα Λεβίδου, Μαριάννα Σιδερέ, Τζωρτζίνα Μερεντίτη, Δημοσθένης Φιστουρής, Μαρία Κίτσιου, Βασιλική Κουτσομπίνα, Θοδωρής Καραθόδωρος, Έλενα Κρασάκη, Ρωξάνη Παπαδημητρίου, Δήμητρα Χόνδρου.

Τα μέλη της Ερευνητικής Ομάδας για την «Όπερα» συμμετέχουν κατά κανόνα στα ετήσια Διατμηματικά Μουσικολογικά Συνέδρια που διοργανώνονται υπό την αιγίδα της Ε.Μ.Ε. και παρουσιάζουν επίσης σε ερευνητικό επίπεδο ατομικές ή συλλογικές δράσεις. Οι εισηγήσεις τους δημοσιεύονται στην ηλεκτρονική έκδοση των *Πρακτικών* στη σειρά των Διατμηματικών Μουσικολογικών Συνεδρίων που εκδίδει με συνέπεια τα τελευταία χρόνια η Ελληνική Μουσικολογική Εταιρεία και διαθέτει με ελεύθερη πρόσβαση στην ερευνητική κοινότητα μέσω του ψηφιακού της αποθετηρίου (<https://hellenic-musicology.org/δημοσιεύσεις>). Οι εισηγήσεις τους δημοσιεύονται επίσης σε ξεχωριστές ατομικές ή συλλογικές εκδόσεις.

Μέλη της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας που ασχολούνται με την έρευνα της όπερας και επιθυμούν να ενταχθούν σε μελλοντικές δράσεις της Ερευνητικής Ομάδας για την «Όπερα» ή να προτείνουν ανεξάρτητες δράσεις για το επόμενο έτος 2026, μπορούν να επικοινωνήσουν με τις συντονίστριες της ομάδας στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

Εύη Νίκια Σαμφών: evinikasampson@gmail.com ή enikasam@mus.auth.gr

Σταματία Γεροθανάση: matige@mus.auth.gr ή matige@web.de

23 Οκτωβρίου 2025

Εύη Νίκια-Σαμφών
Ομότιμη Καθηγήτρια Α.Π.Θ.